

معیار انتخاب ماهی قزل آلاي رنگين کمان (*Oncorhynchus mykiss*) برای پرورش در قفس

در دریای خزر

محمدپور کاظمی^{۱*}، حسین عبدالحی^۲، سید رضا سیدمر تضایی^۳، همایون حسین زاده^۴، کاظم سیدی قمی^۵

۱، ۲، ۳، ۴ - مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران.

۵ - سازمان شیلات ایران

*نویسنده مسئول: mpourkazemi17@yahoo.com

چکیده

با وجود محدودیتهای موجود در ذخایر طبیعی آبزیان در آبهای جهان و برداشت بیش از حد از این ذخایر به واسطه فعالیتهای صید و صیادی در طول دهه های گذشته، رویکرد به سمت آبرزی پروری به شکل محسوس افزایش یافته است. در این میان پیشرفتهای حاصله در شناخت و کنترل بیولوژی تکثیر و پرورش گونه های آبزیان و ابداع تکنولوژیهای جدید و صنایع پشتیبان برای فعالیتهای آبرزی پروری زمینه گسترده ای را برای شکوفایی و توسعه صنعت آبرزی پروری پدید آورده است. طبق آمار ارائه شده از سوی سازمان فائو در سال ۲۰۱۴، مجموعاً ۵۸۰ گونه در سراسر جهان در صنعت آبرزی پروری مورد استفاده قرار گرفته اند. آبرزی پروری در طول ده سال گذشته با ۵/۸ درصد رشد سالیانه، در کنار سهم بیشتر پرورش در آبهای داخلی (۶۵ درصد)، شاهد توسعه فعالیتهای مربوط به پرورش در قفس در مکانهای واجد شرایط مناسب بوده است. در پاسخ به فشار فراوان نیاز روزافزون جهان به محصولات آبزیان و همچنین تغییرات اقلیمی رخ داده در دهه های اخیر، توجهات به سمت آبرزی پروری دریایی معطوف شده است به نحوی که با مقدار ۲۶/۷ میلیون تن تولیدات آبرزی پروری دریایی در سال ۲۰۱۴، روندی صعودی را در سالهای اخیر نشان می دهد. جوانب مختلفی درباره پرورش در قفس مطرح می باشد که انتخاب گونه پرورشی یکی از آنها می باشد. تخمین زده می شود در حال حاضر ۴۰ خانواده مختلف از آبزیان در قفسها پرورش می یابند که تنها پنج خانواده از آنها (آزادماهیان، شانک ماهیان، گیش ماهیان، پنگوسی ها، سوف ماهی شکلان) ۹۰ درصد و یک خانواده (آزادماهیان) به تنهایی ۶۶ درصد از کل تولید را به خود اختصاص داده اند. از میان ۸۰ گونه ای که در قفسها پرورش می یابند، آزادماهی اطلس حدود نیمی و ۴ گونه قزل آلاي رنگين کمان، گیش ژاپنی، پنگوسی ها و آزادماهی هوکو تقریباً یک چهارم از کل تولیدات قفسی دنیا را تشکیل می دهند. ماهی قزل آلاي رنگين کمان در بازارهای جهانی از نظر ارزش مالی و میزان تقاضا دارای جایگاه خاصی است. از طرفی به یمن پیشرفتهای صورت گرفته در دهه های اخیر، دانش کافی برای کنترل مراحل تکثیر و پرورش این گونه وجود دارد که دغدغه های مربوط به تامین بچه ماهی برای ذخیره سازی در قفس را برطرف می سازد. هدف از این کتابچه معرفی ماهی قزل آلا به عنوان گزینه پیشنهادی جهت پرورش در قفس در آبهای کشورمان و ارائه مطالبی در ارتباط با ویژگیهای زیستی، اکولوژیکی، جایگاه فعلی آن در آبرزی پروری جهان می باشد.

کلمات کلیدی: صنعت آبرزی پروری، پرورش در قفس، قزل آلاي رنگين کمان

پرورش ماهی سوف سفید (*Sander lucioperca*) بصورت متراکم و تک گونه ای